

Sygn. akt IV CSK 129/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Handlowo - Usługowego
M. Spółki Jawnej z siedzibą w N.

przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w G. i Powiatowi S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 października 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 sierpnia 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wskazanym w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik strony powodowej Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego „M.” sp. j. z siedzibą w N. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 sierpnia 2015 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W ocenie skarżącego wątpliwości interpretacyjne dotyczą następujących kwestii:

1). „czy zawsze warunkiem powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą względem podwykonawcy - w przypadku tzw. zgody milczącej - jest przedstawienie inwestorowi dokumentów *stricto* wymienionych w art. 647¹ § 2 k.c., czyli: umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie (wykładnia językowa), czy też dla powstania tej odpowiedzialności wystarczającym jest przedstawienie inwestorowi takich dokumentów, z których wynikają istotne postanowienia umowy wykonawcy z podwykonawcą oraz warunki techniczne wykonania robót określonych w umowie (wykładnia celowościowa i funkcjonalna)”,

2) „czy brak przedstawienia późniejszych nieznacznych korekt (aneksów) do dokumentów składanych inwestorowi w trybie art. 647¹ § 2 i § 5 k.c., tj. w celu wyrażenia zgody na umowę z podwykonawcą powoduje, że zgoda inwestora na umowę z podwykonawcą, chociażby w brzmieniu sprzed jej zmiany, nie wywołuje skutku w postaci powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą”,

3) „czy warunkiem powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą względem podwykonawcy, na podstawie art. 647¹ § 2 i § 5 k.c., jest zawiadomienie inwestora o treści umowy podwykonawcy z wykonawcą przed zakończeniem wykonania robót przez podwykonawcę, czy też dla powstania tej odpowiedzialności wystarczającym jest zawiadomienie inwestora przed odebraniem przez niego robót wykonanych przez podwykonawcę, albo nawet przed żądaniem zapłaty od inwestora przez podwykonawcę?”.

Na wstępie należy przypomnieć, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; postanowienie SN z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienie SN z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, nie publ.; postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3 - 4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub

orzecnictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Dalsze uwagi należy poprzedzić stwierdzeniem, że skarga kasacyjna nie została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Oznacza to, że Sąd Najwyższy jest związany ustalonym w sprawie stanem faktycznym. Konstatacja ta ma istotne znaczenie dla oceny trafności pozostałych kwestii podniesionych we wniosku.

Po pierwsze, należy zauważyć, że wbrew twierdzeniom strony skarżącej, Sąd Apelacyjny przyjął, że wprowadzone do umowy zmiany - o których nie powiadomiono inwestora - dotyczyły istotnych (a nie: „nieistotnych”) postanowień umowy - odnosiły się bowiem do takich kwestii jak: przedmiot zlecenia, termin zakończenia prac oraz wartość netto robót powódki. Z tego względu Sąd Apelacyjny uznał, że strona powodowa nie spełniła przesłanki, o której mowa w art. 647¹ § 2 zd. 2 k.c. i nie zachodziły podstawy do przyjęcia, że Powiat S. wyraził zgodę, o której mowa w art. 647¹ § 2 zd. 1 k.c. choćby w sposób milczący.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że pozyskanie przez inwestora wiedzy na temat warunków podwykonawstwa, w tym podmiotowo i przedmiotowo istotnych warunków umowy jest szczególnie istotne w przypadku przyjęcia, że zgody udzielono w sposób dorozumiany (por. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08; wyrok SN z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10). Ten kierunek wykładni został ostatnio potwierdzony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2016 r., III CZP 108/15 (Biul. SN 2016, nr 2, poz. 7), w której przesądzono, że „skuteczność wyrażonej w sposób dorozumiany (art. 60 k.c.) zgody inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest uzależniona od zapewnienia mu możliwości zapoznania się z postanowieniami tej umowy, które wyznaczają zakres jego odpowiedzialności przewidzianej w art. 647¹ § 5 k.c.”. Sąd Najwyższy wskazał także, że zgoda inwestora na zawarcie umowy

z podwykonawcą, jest oświadczeniem woli o charakterze zindywidualizowanym, a nie blankietowym. W związku z tym, przyjmowaną w orzecznictwie "możliwość uzyskania wiedzy o treści umowy między wykonawcą a podwykonawcą", mającą stanowić dostateczne zabezpieczenie interesów inwestora w toku odtwarzania jego woli, należy rozumieć jako stworzenie mu realnej możliwości zapoznania się z postanowieniami umowy istotnymi z punktu widzenia zakresu odpowiedzialności, którą na siebie przyjmie wyrażając zgodę na jej zawarcie (Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 lutego 2016 r., III CZP 108/15, Biul. SN 2016, nr 2, poz. 7). przyjmując fikcję wyrażenia zgody w sposób bierny, ustawodawca zakłada, że Inwestor zapoznał się, a w każdym razie mógł się, zapoznać z tą dokumentacją i ma, bądź powinien posiadać, wiedzę o zakresie robót i wynagrodzeniu uzgodnionym w umowie z podwykonawcą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, nie publ.).

Powyższe ustalenia skłaniają do konkluzji, że stanowisko Sądu Najwyższego w kwestii przesłanek skutecznego wyrażenia milczącej zgody inwestora jest ugruntowane. Istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują zaś, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Wobec tego należy stwierdzić, że powołana we wniosku przesłanka nie została wykazana. Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.).

Z przytoczonych względów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).